

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เชียงใหม่ 4

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์ 081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปี พ.ศ. 2538 - 2541 ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ ได้ดำเนินการผสมพันธุ์ปทุมมา ระหว่าง ปทุมมาชมพูอ่อน (*Curcuma alismatifolia*) (แม่พันธุ์) กับ บัวขาวลำปาง (กระเจียวขาว) (*C. thorelii*) (พ่อพันธุ์) และในปี พ.ศ. 2545 - 2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ลูกผสมปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่ 4

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma (alismatifolia X thorelii)* วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก/หัว ส่วนของราก รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร (storage root) รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร ส่วนของลำต้นใต้ดิน ลำต้นใต้ดิน (rhizome) มีลักษณะเป็นเหง้า ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร โดยเหง้าจะแตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวมีขนาดประมาณ 2.5 - 3.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม

ต้น ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 35 - 50 เซนติเมตร

ใบ ใบเดี่ยว รูปรี มีประมาณ 3 - 4 ใบ กว้าง 7.5 - 8.5 เซนติเมตร ยาว 20 - 30 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ใบแผ่ตั้ง ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นกลางใบสีน้ำตาลแดง

ดอก/ช่อดอก ช่อดอก แบบช่อเชิงลด (spike) แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8 - 9 เซนติเมตร ความยาวช่อดอก 46 - 66 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.6 - 0.8 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 14 - 15 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบน (coma bract) สีชมพูขลิบเขียว มีประมาณ 13 - 15 ใบ ใบประดับส่วนล่าง (basal bract) สีเขียว มีประมาณ 9 - 12 ใบ เรียงเป็นวงซ้อนกันคล้ายดอกบัวบาน ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง

- ดอกจริง มีขนาด 1.8 x 4.3 เซนติเมตร อยู่ในซอกใบระดับส่วนล่าง สีขาว ปลายใบมี
 แต้มสีม่วง กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นกลีบปาก ใบล่างสีม่วงเข้ม สันปากสีแดง
- ผล/เมล็ด** ไม่มี (ดอกเป็นหมันไม่ติดผล) ไม่มีเมล็ด
- ลักษณะอื่น ๆ**
1. อายุปลูกจนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 60 - 75 วัน
  2. เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก
  3. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 2 - 3 หน่อ/กอ
- ลักษณะเด่น**
1. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และ
ไม้ประดับแปลง
  2. อายุปักแจกันนานประมาณ 10 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 -
5 สัปดาห์หลังออกดอก

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เซียงรายซีเอฟ 4